

מרובה פרק שביעי בבא קמא

פב.

עין משפט
נר מצוה

(א) ב"ב מ: ט, ג. ג'כט כב: א
 (ב) [על ת. ע"י ה: א, ד]
 (ג) [מגילה טא: א] (ד) [מכות כג: ע"ש] (ה) [ערוך ד: טוה"ו, ט] (ו) [מדרש תנחומא כפסוק ו' המטיר על סדום כ"ב הירוק וכן בתנחומא צנ"ל, ט] (ז) [פ' תשא ע"ג ה"ט, ט] (ח) [ד"ה שמיא, ט] (י) [ג' ר"ל ר"ה, ט] (יא) [ד"ה אס, ט]

תורה אור השלם

1. וְיָסַע מִשָּׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיָּצֵאוּ אֵל מִדְּבַר שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וַיֵּלֶךְ מִצְרָיִם וְיָ: שמות טו כב
2. הוֹי כָּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם וְאֶשֶׁר אֵין לוֹ כֶּסֶף לְכוּ שְׂבֵרוּ וְאֶבְלוּ וְלְכוּ שְׂבֵרוּ בְּלוֹא כֶּסֶף וּבְלוֹא מִדָּבָר וְיִתְקַבְּ: שמות טו כב
3. וְהָיָה כַּעֲשֵׂר שְׁתַּלְּעַל פְּלִגֵי מָאָם אֶשֶׁר פְּרוּ יָתֵן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא יִבְלוּ וְכָל אֶשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלַח: תהלים א ג
4. וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי יִגְדַּל אֶת כָּל שְׂעִיר אֶת רִאשׁוֹ וְאֶת זָקְנוֹ וְאֶת גְּבַת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׂעִיר יִגְדַּל וְיִבְסֵם אֶת בְּגָדָיו וְיִרְחֹץ אֶת בִּשְׂרוֹ בַּמַּיִם וְיִטְהַר: ויקרא יד ט

והא לי אהא וכו'. ומתניתא הויה תיבתא דקמני עשרה ומו לא ור' יוחנן אמורא הוה וקשיא ליה מתניתא: **רבי יהושע בן לוי** אמרינהו ולא מתניתא דרבי יהושע בן לוי אמורא הוה ורבי יוחנן פליג עליה: **ומכנסים**, בגדיהם לכבוד שבת: **ואוולגים** לקמן מפרש טעמא: **ושאהא אשה משכמת**, ביום שהיא זריכה לאפות ואופה שחרית כדמפרש שמהא פת מזויה לעני המנחור: **סינה**, דוגמת מכנסים קטנים: **האשה חופפת**, במסרק ביום טבילתה משום חליצה. לקמן פריך הא דלורייטא היא: **רוולגין**, מזיזים צמשים לנשים להתקטט בהם: **מחזירין צעירות**, ולא יוכלו בני העירות לעכב עליהם: **משום יושבי קרנות**, יושבי חניות כל ימות החול עוסקין בסחורה ואין קורין בשני ובחמישי תקון צניייהו קריאה ימירה: **רשומות**, מקראות: **עשרה צנלגין**, בני אדם כשירים צנלגין ממלאכתא לעסוק בצרכי ציבור (ט) ולצבא קודמין לבית הכנסת כדי שיהיו מנוזין עשרה לעת התפלה ומתפרנסים משל צבור: **משום עונה**, שמלות עונה צללי שנת כרזי יהודה והסוס מרבה את הרוע כלקמן: **משהין**, מנחם את הגוף: **מנינים** את **האהבה**, מתוך שמעמם את הלבו: **משום צניעותא**, להתרחק מן העצירה: **בשרו נמים**, משמע שיגע בשרו למים: **דמאום**, מולוכין: חפיפה

כיון דאוקמה כשעקל בית הכד כרוך עליה שיכול להליל ע"י הדחק ונראה לר"י דההיא דלקמן שבעל היין שפך את יינו מדעתו שיכול לומר בעל הדבש למה שפכת את הייני דוחק ומליל אכל הכא מיירי שצא בעל הדבש לשפוך את היין שגנאו צ"ד הוה שאין בעל היין יכול לעכב אלא שופך יינו של חצירו בע"כ של חצירו אלא שנתן לו דמי יינו מתוך דובשנו והשתא הוה כעין ההיא דנחיל של דבורים שקלצו בע"כ להליל נחילו וכעין זה נמי ההיא דפשתן והאי דמשני כיחידה לא קאמר משום דמסתמא כי היכי דפליגי צההיא דנחיל כדמנן לקמן בפרק צמרל (דף קד). פליגי נמי בצחריני דחד טעמא הוה: **כדי שרא י"גו' ימים בלא תורה**, וא"ת מ"ש שתיקנו שני וחמישי ו"ל משום דאמר צמרל"ש משה רבינו ע"ה עלה בחמישי לקבל לוחות האחרונות וירד בשני ונתרצה לו המקום ולפי שהיה עת רצון צאותה עלייה וירידה קצבו בשני וחמישי ולכך נמי נהגו להתענות צ"ד וה"ל ע"פ שעלה צהשכמה דכתיב (שמות ז) ועלית צבקר שדומה שלל העליות היו צבקר ולא צלילה ולא תמלא כ"ח מ' יום חסירים לילה אחד אין להקפיד בכך ולפי סדר עולם נמי כן הוה דמיא צבקר עולם תמלא עלה צ"ד כסיון וירד צ"י צתמוח ושכר הלוחות וצ"י צתמוח עלה וצקש רחמים עליהם שנאמר ואתנפל לפני ה' מ' יום וגו' וצ"י צבז צבז נתרצה המקום וירד משה לפסול הלוחות ועשה עוד מ' יום מל' צבז עד י' צתשרי ונתרצה המקום וירד משה צ"ד צתשרי והלוחות צידו צאותו יום נתרצה המקום לישראל שנאמר ויאמר ה' סלחתי כדצרך לפיכך סליחה וכפרה הוה לדורות תמלא דמ' יום אחרונים חסירים לילה שהרי ציוס ל' צבז עלה צהשכמה וירד ציוס הכפורים אס לא תאמר דעצרוה לאלול והא דכתיב צפרשת עקב ואנכי עמדתי צבר כימים הראשונים שהן מ' יום ומ' לילה הכי קאמר כימים הראשונים ולא כלילות לאחרונות היו חסירים לילה אחד ואף על גב דלא צטרך כימים לומר מה הראשונים צרצון אף האחרונים צרצון אכל

קבא א מיי' פ"ב מהל' צבורים הלכה יא סג עשין קלט:
קבב ב מיי' פ"ב מהל' תפלה הלכה א סג עשין כה טו"ש"ע א"ח ט"י רצב ספ"י א וס"י קלה ספ"י א:
קבג ג מיי' סס סג עשין סס:
קבד ד סג עשין כה טו"ש"ע א וס"י קלה ספ"י א:
קבה ה מיי' פ"ל מהל' שבת הלכה ג סג עשין טו"ש"ע א"ח ט"י רצב:
קבז ו מיי' פ"ד מהל' אשפות הלכה א סג לאוין פא טו"ש"ע א"ה"ע ט"י עו ספ"י ד טו"ש"ע א"ח ט"י רמ ספ"י א:
קכז ז מיי' פ"ב א"ח ט"י רמ ספ"י א:
קכה ח מיי' פ"ב מהל' מקואות הלכה טו סג לאוין ק"א טו"ש"ע י"ד ט"י קלט ספ"י א:
קכח ט מיי' סס פ"א הלכה י סג עשין רמח טו"ש"ע י"ד ט"י קלה ספ"י א:
קכט י מיי' פ"ב סס הלכה טו טו"ש"ע סס ספ"י א:

מוסף רש"י

הנוטה טפח לתוך סדה כמיו (ב"ב כ"ג). שעל מנת כן הנחיל ירושע. התנה עמהם שלא יקפידו על כך (שם). מע"ש לע"ש. שהוא ליל מעטוב וצתורה והלאת הגוף (כתובות ס"ב).

הגהות הב"ח

(א) נב' צלח מורה מיד עלאו: (ב) רש"י ד"ה עשרה וכו' נלכ"י צבז וקודמין לבא לבית הכנסת: (ג) תוס' ד"ה כ"י וכו' פ' ר' עקיבא דר"ח סיון דההיא: (ד) בא"ח מ' אחרונים באחד צלול:

רבינו הגנאל

ואסיקנה כי דבוי ר' יהושע בן לוי הוה דהוה דאמי עשרה תנאין הגנה יהושע, ויש חכמי אומי שמוסיפין עשר תקנות תיקן עזרא. שקורין במנחה בשבת משום יושבי קרנות, ויקראו בתורה ולא יתעסקו בדברים בטילין. ושהו קורין בשני ובחמישי, כי הנביאים הראשונים ראו שלא יניחו ישראל שלשה ימים בלא תורה, ותיקן שיהו קורין בשני ובחמישי תלתה גברי תלתה פסוקי כנגד כהנים ליום וישראל, אתה עזרא ותיקן תלתה גברי עשרה פסוקי כנגד עשרה בטילגין. ושהו בני דינן וישבין לדון בכל שיני וחמישי, דשכיחי רבים דאתו למיקריי בספרא, ושהו אוכלין שום בערב שבת, משום ענה, ומכנסין בחמישי, מפני כבוד השבת. ושתהא אשה משכמת ואופה, כו' שתהא פת מצויה [לעניי. (ושתא) [שתהא] אשה חוגרה בסני, משום צניעותא. ומדאורייתא לעיוני בשערה דלמא קטיר או במידי דחייני,

האלמנטיים צעםס הו"מ למיכתב כראשונים וכתב כימים לומר כימים ולא כלילות ואי להך דרשה לחודא אהא ה"ל למיכתב ואנכי עמדתי צבר מ' יום ותו לא וא"ת וצקוף כי תשא כתיב ויהי שס עם ה' מ' יום ומ' לילה וצלוחות אחרונות כתיב וי"ל דאימים שהתנפל קאי ולפי שלא פ"י מעשה דלולי אכפרה צעד טחאתכס כמה עמד משה בתפלה מפרש לה הכא והא דכתיב צבר הכי ויכתוב על הלוחות היינו אחר אותם מ' יום ומ' לילה דלוחות אחרונים היו חסירים לילה וא"ת צשלמא לר' יוסי דאמר בשבת פרק רבי עקיבא (דף טו: א) דסיון דההיא שמה הוה צאחד צשבת ניחא דעלה צה' לפי חשבון דאחד מלא ואחד חקר דיוס ל' צבז יוס ה' הוה אכל לרצנן דאמרי דביוס צ' הוה ר"ח סיון נמלא יוס ל' צבז ציוס ו' אס לא נאמר דלרצנן צ"י צתמוח שרף את העגל ודן החוטאים וצו ציוס עלה וציוס כ"ח צבז ירד צהשכמה ופסל לוחות וצ"י צבז שהיה יוס ה' עלה או נאמר סכ"ט צבז ירד וצו ציוס עלה ונאמר שהיה אצ חסר כ"י שיעא יוס היירדה ציוה"כ כדאמר ביש גוחלגין (ב"ב דף קכא). צבו ניתנו לוחות אחרונות אכל לפי מדרש תנחומא (א) שאומר דצ"י צתמוח ירד וצ"י צו שרף את העגל ודן את החוטאים וצ"י עלה ונמלא יוס עלייה של מ' אחרונים (ב) צאה צלול לא יצא צה' לא לרצנן ולא לר' יוסי וגם לא תמלא ירדה ציוס הכפורים אס לא נאמר דעצרוה לאלול: [וע"י תוס' שבת פט. ד"ה לסקוף]: **וְרַבִּינָן בְּב' ובה'**, וא"ת והלא קודם תקנת עזרא היו צית דין קצועין צכל יוס כדאמר בכתובות (דף ג. וסס"ט) א"כ מה תיקן עזרא וכי תיקן שלא יהו קצועין אלא צב' וצה' ואומר ר"ת שלא היו קצועין תחילה צכל יוס אלא צעיר אחת והוה תיקן צכל עיר ועיר צב' וצה':

ושתהא אשה חופפת.

אור"ת שלא תיקן חפיפה אלא צראש וכן משמע מדקאמר צסמןן דאורייתא דלמא מקטר וחפיפה נמי לא שייכא אלא צראש כדמנן צניור (דף מ:). נזיר חופף ומפספס אכל לא סורק אכל צשאר הגוף שייך לשון הדחה כדאמרין צפרק צתרל דנדה (דף טו: וסס"ט) לעולם ילמד אדם צתוך ציתו שתהא אשה מדיחה צית קמטיה צמים ומהתם נמי משמע דצשאר הגוף אין צריך הדחה אלא דוקא צית קמטיה אף על גב דליכא למימר דצית קמטיה נקט לרצותא דלע"ג דציתא מים לא צעינן ראוי לציתא מים צעינן מכל מקום מדלא קאמר אפילו קמטיה משמע דוקא לקמטיה ולא צשאר הגוף וההיא דדודי חסרת כו' (סס דף סח). אף על פי שאין חובה היתה רגילה לרחוץ כמו שנהגין גם עכשיו לרחוץ כל גופה צמים צמין: [וע"י תוספות נדה סו: ד"ה אס]:

אתא

מרובה פרק שביעי בבא קמא

אתא איהו ותיקן אפילו דרברי תורה. לא קיימא לן הכי אלא כר' יהודה בן בתירא דאמר דברי תורה אין מקבלין טומאה כדאמר בראשית הגז (חולין דף קלו: ושם) וצמי שמתו (בכרכו דף כג.) האידנא נהוג עלמא כחלתא סבי וא"ת דהיכי אלים ר' יהודה לזטל מתנת עורא וי"ל דלמא סבר ללא תיקן עורא דבר זה אי נמי התנה של מני שורא לזטל יצטל דברי האי גוונא מותר כדאמר גריש מועד קטן (דף ג:) אי נמי לא פשט איסורו כרוב ישראל כדאמרינן גבי שמן צפ' אין מעמדין (ע"ז דף לו:) ואע"ג דמשמע תסם דאי לניאל גור עליו לא היה ר' יהודה נשיאה יכול לזטלו אע"פ שלא פשט היינו זמילתא דמתיב צקרא אכל תתנת עורא לא כתיב צקרא והא דלריש צמי שמנו (בכרכו דף כא:) מדרבתי והודעת לזנין וסמין ליה יוס אשר עמדת מה להלן זעלי קריין אסורין כו' אסמכתא היא דהא עורא תיקן והא דאמר צמי שמנו (שם דף יח:) גבי צנייה דצבר גזוזא דצדרא ונחא וטבל לא לדברי תורה דלכתי עורא לא הוה אלא לחטול חולין צטהרה: **ואינה** מביאה עגלה ערופה. וא"ת מאי אריא משום דלא נתחלקה תיפוק ליה משום דאית לן למילן צמר רוצא דעלמא כדאמר בלא יחפור (צ"צ דף כג:) ואע"ג דאמר התם דציוצבת צין ההרים לא אזלינן צמר רוצא וירושלים הרים סביבי לה מכל מקום היו ישראל נכסין ויואלין לה לעלות לרגל וצאר ימות השנה נמי לשלם נדרים ונדבות וגם אומות העולם היו צאין לה לסמורה שקרייה רוכלת עמיס וי"ל דמ"מ היו שם מקומות שלא היו מנויים כי אם יושבי ירושלים לזדם אי נמי צימי חוקיה שכל ישראל היו ירושלים ולא היו צאין לסמורה: **ואין מטמא בנגעים דבתיב** אחותכם וירושלים לא נתחלקה לשבטים. אין לפרש שנתחלקה אלא שנתנו דושנה של ירימו תמתייה ולפיכך אין מטמא דצפ"ק דיומא (דף יג.) משמע דלמ"ד לא נתחלקה לא נתחלקה ממש וא"ת מנלה דלא נתחלקה ממש דלמא סבר נתחלקה אלא שנתנו דושנה של ירימו תמתייה כמו לר' יהודה דאמר נתחלקה ומטמא וצית המקדש עלמא אין מטמא אע"ג דנתחלק אלא משום שנתנו דושנה של ירימו תמתייה כדאמר התם וי"ל

דצית המקדש צברא הוא אע"ג דנתחלק דחזרו וקנו אותו כדי שיהא לכל ישראל חלק זו אכל ירושלים אם נתחלקה להם כדאמר ר' יודא ארם חזירין. וא"ת ת"ל דאסור לעשות סמורה בכל דברים טמאים כדתנן במסכת דוקא נודמנו אכל לתמילה לא כדדריש התם יהיו בהויתן יהא וצמ"כ נמי דרשינן שקן הוא לכס שלא לעשות סמורה בהן ותיכר ר"ת דהיינו דוקא דצבר העומד לאכילה אכל אם מגדלן למשוח עורות צשומנן או למוכרן לישראל שימשח בהן שרי וכל חלב מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה וצירושלמי נמי מפרש דהאי פירקא דסוקים וחמורים שרי לעשות בהן סמורה למלאכה: **ואם** אדם שיילמד בנו חכמת יוונית. וא"ת והלא צפולמוס של טיטוס גזרו כדאמרינן צפ"ק דע"ז (דף ט.) וי"ל דמעיקרא גזרו ולא קבלו מינייהו א"כ אי הוה צעי למיקס צארור לא היה מיקרי עבריין אכל לצסוף איכא גזירה דצברן ונראה דלא יגדל דמתני' היא היתה גזירה דפולמוס של טיטוס: **ועל** אותה שעה שנינו מעשה שבא. (כולה) השנה היא צממות צפ' ר' ישמעאל (דף טד: ושם) וא"ת והא צימי מרדכי הוה המעשה כדאמר התם צננ' דאתא חרשא אומיב ידיה אגנה כו' אמר להן מרדכי ומימה גדולה היא אם חיה מרדכי כל כך דצית חשמונאי לא היה כי אם ר"ס שנים קודם חזרונ כדאמר צפ"ק דע"ז (דף ט.) ונראה לר"י דכל אותן שהיו צקאים צרמזים וצלושות היו נקראים על שם מרדכי לפי שהוא היה ראש וחכם להכיר ואותו מעשה דג' נשים דמיימי התם נראה שהיה מרדכי ממש דקאמר והיינו דתנן (שקלים פק' ה' משנה א') פתחיה על הקנין:

חפיפה. במסרק להרחקה דמילתא: **לדברי** תורה. שלא ישנה עד שיטבול: **אין** הציט חלוט צה. כדין צמי ערי חומה אלא גאלה תהיה לו אם ירצה לגאול ואם יגיע יוצל יוצל ציוצל צמתי ערי חללים: **זיוין**. קורות וזאלין מן הכתלים: **גוזטראות**. אולדליו"ר צלע"ז על פני העלייה מנחון: **כצשוות**. משרפות סיד לקדירות: **גינס** ורדין. כך שמה היא הימה לריכה לקטורת והיינו כיפת הירדן (כרימות דף ו.) על שם שדרך הירדן לגדל על שפת הירדן: **אין** מלינין צה אם המם. מת צה אדם צלותו היום קוצרים אותו מיד: **עריך**. משמע שאתה יודע למי מיוחדת היא: **אהל** הטומאה. שמה היא בית מן המת מוטל צארין והגוזטראות מאהילות עליו ועל אצנים הרבה ומלאכת מרצה את הטומאה: **משום** צלעים. לרכן ליגדל צאשפה ומרצים טומאה לפי שמתיס שם ומטמאים הקדשים צצירושלים: **קוטרא**. עשן שמשמיר את החומה וגנאי הוא: **סרחון**. עשנים רעים הגדלים שם חורקין צחון ועוד דרך גנות לזבן ויש סרחון: **משום** קדשים. שתרנגולין מנקרין צאשפה ומציאים צצר צלעים צפיהם ומטמאין את הקדשים: **גמרא**. מסורת היא צדינו ואין טעם ללדבר: **הורקנוס** ואריסטובלוס אחים היו ומריצין על דבר המלוכה: **היו משלשין**. אותם צצפנים מורדין מעל החומה דינירין מתרומת הלשכה צקופה לאותן צצחון קטן מורדין: **נעץ** צצרינו. תקע"ט שכן דרך חזיר כשגוררין אותו: **ועל** אוסה שעה שנינו צצממות (דף טד:) מעשה שצא העומר שהיה רגיל לצא מן הקרוב לירושלים אותה שעה צא מנגות צריפין רחוק מירושלים לפי שהחריצו צני המלצר את מצוואות השדה: **מבקעת** עין סוכר. שם מקום לשון

תנו רבנן כשצרו בית חשמונאי זה על זה היה הורקנוס מבפנים ואריסטובלוס מבחוץ ובכל יום היו משלשים להם בקופה דינירין והיו מעלין להם תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יוונית אמר להם כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידיכם למחר שילשלו דינירין בקופה והעלו להם חזיר כיון שהגיע לחצי החומה נעץ צפרניו בחומה ונדודעוה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה באותה שעה אמרו ארור האיש שיגדל חזירים וארור האדם שילמד את בנו חכמת יוונית ועל אותה שעה שנינו מעשה שבא עומר מגנות הצריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: וחכמת יוונית מי אסירא והתניא אמר רבי בארץ ישראל לשון

דצית המקדש צברא הוא אע"ג דנתחלק דחזרו וקנו אותו כדי שיהא לכל ישראל חלק זו אכל ירושלים אם נתחלקה להם כדאמר ר' יודא ארם חזירין. וא"ת ת"ל דאסור לעשות סמורה בכל דברים טמאים כדתנן במסכת דוקא נודמנו אכל לתמילה לא כדדריש התם יהיו בהויתן יהא וצמ"כ נמי דרשינן שקן הוא לכס שלא לעשות סמורה בהן ותיכר ר"ת דהיינו דוקא דצבר העומד לאכילה אכל אם מגדלן למשוח עורות צשומנן או למוכרן לישראל שימשח בהן שרי וכל חלב מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה וצירושלמי נמי מפרש דהאי פירקא דסוקים וחמורים שרי לעשות בהן סמורה למלאכה: **ואם** אדם שיילמד בנו חכמת יוונית. וא"ת והלא צפולמוס של טיטוס גזרו כדאמרינן צפ"ק דע"ז (דף ט.) וי"ל דמעיקרא גזרו ולא קבלו מינייהו א"כ אי הוה צעי למיקס צארור לא היה מיקרי עבריין אכל לצסוף איכא גזירה דצברן ונראה דלא יגדל דמתני' היא היתה גזירה דפולמוס של טיטוס: **ועל** אותה שעה שנינו מעשה שבא. (כולה) השנה היא צממות צפ' ר' ישמעאל (דף טד: ושם) וא"ת והא צימי מרדכי הוה המעשה כדאמר התם צננ' דאתא חרשא אומיב ידיה אגנה כו' אמר להן מרדכי ומימה גדולה היא אם חיה מרדכי כל כך דצית חשמונאי לא היה כי אם ר"ס שנים קודם חזרונ כדאמר צפ"ק דע"ז (דף ט.) ונראה לר"י דכל אותן שהיו צקאים צרמזים וצלושות היו נקראים על שם מרדכי לפי שהוא היה ראש וחכם להכיר ואותו מעשה דג' נשים דמיימי התם נראה שהיה מרדכי ממש דקאמר והיינו דתנן (שקלים פק' ה' משנה א') פתחיה על הקנין:

נאמרו בירושלם. אין בית חלוט בה, ואינה חיבת בעגלה ערופה, ואינה נעשית עיר הנדחה, ואין מטמא בנגעים, קא סבר ירושלם לא נתחלקה לשבטים. ואין מוציאין בה זיוין וגוזטראות משום אהל טומאה, אינמי דלא ליתוקן עולי רגלים. ואין עושין בה אשפות, מפני שמגדלין בה שרצים. ולא כבשונות, משום קוטרא. ואין עושין בה גנות ופרדיסין, משום סריחת הובלים, חרין מגינת ורייזין שהיתה מימות הנביאים הראשונים. ואין מגדלין בה תרנגולין בירושלם, משום ביוזן דקדשים, שהתרנגולין עשוין לאכל ולנקר באשפות השרצים ולטרפם בפייהם ולנקר באכלין ושמא יחלכו בהן על הקדשים. ונרטינן בתלמוד ארץ ישראל תני אין מגדלין תרנגולין בירושלם מפני הקדשים, ולא כהנים בארץ ישר' מפני הטהרות. אין מליצין בה מת. תנינן באבות דר' נתן אין מעבירין עצמות ארם בירושלם, ואין נותנין בה מקום לגר תושב, ואין מקיימין בה בית הקברות חוץ מקברי בית דוד וקבר חולדה הנביאה שהיו בירושלם מימות הנביאים הראשונים. ר' נתן אומ' אף אין בה משום בן סורר ומורה. ושנינו עוד אין ממזר ניכנס בירושלם. אין מגדלין חזירין בכל מקום. ת"ד כשצרו מלכ בית חשמונאי היו הורקנוס מבפנים ואריסטובלוס מבחוץ וכול'. באותה שעה אמ' ארור אדם מגדל חזירים וארור אדם שלמד את בנו חכמה יוונית, ועל אותה מעשה שבא העומר מנגת צריפין וכל'. זה המעשה כולו מפורש באר היטב במנחות פ"ק ר' ישמעאל. תניא ר' אליעזר הגדול אומר המגדל כלבים כמגדל חזירים. ואוקימנא, למיקס ליה בארור.

(א) צ"ב כ"ב, (ב) ז"ל צ"ג צ"ג
אם כל צברון, (ג) יומא כ"ג
עריין ל: אבות דרי"ג פי
לה מוספתא דנגעים פי"ו,
(ד) מנינה כו. וצמים לו,
(ה) סוטה מה: (ו) יומא
י. מנילה כו., (ז) סוטה
מש: מנחות סד:, (ח) לנו
לכן צממת יוונית. רש"ל
(ט) מנחות סד:, (י) עין
העטם צוהר שא, (יא) ס"א
זות, (יב) ג' ד"ה כר"ב,
(יג) ד"ה אמר, (יד) ד"ה
אר"ל.

תורה אור השלם

1. ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ במים את כל בשרו וטבאו עד הקרב. ויקרא טו טז
2. ואם לא יגאל עד מלאות לו שנה המיכה וקם הבית אשר בעיר אשר לו חמה לצמיחת לקנה אתו לדורותיו לא יצא בפי'ל ויקרא מה ל
3. כי יצא חלל באדמה אשר ין אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי הרה: דברים כא א
4. כי תשמע באחת עיר אשר ין אלהיך נתן לך לשבת שם לאמר: דברים יג ג
5. כי תבאו אל ארץ נענן אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם: ויקרא יד לד

גליון הש"ס

גמ' הורקנוס מבפנים. צממות דף טד ע"ב
ועקוטה דף ע"ב אמת
הסיק הורקנוס מנחון
ואריסטובלוס מבפנים:

לעני רש"י

אולדליו"ר [אלהיו"ר].
גוזטרא, מופסת.

רבינו הגנאל

אתא הוא תקן חפיפה. ושהיו ורכילן מחורין בעיירות, משום חכשטי נשים. ומאורייתא בעלי קרין אסורין בתומה ובקדשים ומחרין דרבירי תורה. אתא איהו תיקן טבילה לבעלי קרין אפילו לדברי תורה. והאידנא נהוג עלמא כר' יהודה בן בתירה דרבירי תורה כדגרסינן מעשה בתלמיד אחד שארעו בו קרי והיה נמגמגם וקורא למעלה מר' יהודה בן בתירה אמ' לו פתח פיך ויאורו דברין שאין דבירי תורה מקבלין טומא' שני הלא כה דבירי כאש נאם יי"י וגו', וכר' יאשיה בכלאים דתניא ר' יאשיה אומ' לעולם אינו חייב עד שיוצע חטה ושעורה וחרצן שלשתן בבת אחת מפולת יד, שכן הוא מפורש בפרק אהו ואת בנו. נוהג בארץ, וכר' אלעאי בראשית הגז, דתניא ר' אלעאי אומ' אין ראשית הגז נוהג אלא בארץ. עשרה דברים

מוסף רש"י

לא נתחלקה ירושלים לשבטים. ומאן קא מתני לה (שד"ח ד"ב). וכן נותן לך לרשתה. ואין ירושלים ירושה דקסבר לא נתחלקה לשבטים ירושה (ג.) ואינה מטמאה בנגעים דכתיב כו' אחותכם. שאין אחיה להם. קסבר לא נתחלקה לשבט יהודה וצנימן, אלא כל השבטים שזין צה (יומא יב. ובעיז מריה ב.) בית חשמונאי. שזי אחים שהיו מתקוטטים על המלוכה. הורקנוס ואריסטובלוס מבחוץ. צר על ירושלים והביא עמו חיל רומיים (שם). לגירסא: הורקנוס מבחוץ. היה שם זקן אחד. מבכשם (שם). שהיה מכיר בחכמת יוונית. נמוחת (מנחות טד:) לשון חכמה מצדדים זו צני פלטין ואין שאר העם מבינים צו (סוטה טז.). אמר להם. לאותן צצחון (שם). ונדודעוה ארץ ישראל. ממתח המלך צצברה על חלוט שמו (שם). מעשה שבא עומר כל שאותן המילות החריבו כל סביות ירושלים (שם) שאותה שעה החריבו המילות את הורשים צצכפיות מדינת ירושלים והאוכך להביא אותה שנה את העומר מנגות צריפים, ובשאר השנים מנות העומר להביא מן הקרוב לירושלים דכתיב כרתל מקריב, שהיא חרע לא והכר מלא ממנו ומשהוא לן כרחוק מתיישב ומתמקף צאין כל השללת מלא מן הגרעין (סוטה טז.)